

MARMARA ENERJİ FORUMU (MEF-2007) YAPILDI

TMMOB VI. Enerji Sempozyumu'na hazırlık olarak Odamız adına EMO Bursa-İstanbul-Kocaeli Şubeleri tarafından düzenlenen Marmara Enerji Forumu (MEF-2007), 7-8 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryum'da gerçekleştirildi.

7 Eylül 2007 - 1. Gün

Sekretaryası Şubemiz tarafından yürütülen Marmara Enerji Forumu yoğun bir katılım ve ilgiye sahne oldu. 2 gün boyunca toplam 250'ye yakın kişinin katıldığı ve İnternet ortamından da kesintisiz olarak yayınlanan Forum, planlandığı üzere Şubemiz Başkanı **Erol Celepsoy**'un açılış konuşmasıyla başladı. Erol Celepsoy konuşmasında:

"Ülkelerin siyasi bağımsızlıkları, ekonomik bağımsızlıklarına bağlıdır ve artık ekonomik bağımsızlık yeterli enerji kaynaklarına sahip olmakla yakından ilgilidir. Böyle bir dünyada Türkiye, kendi enerji ihtiyacının gereklerini

düşünememekte, yönlendirmelerle hareket etmeye zorlanmakta ve dışa bağımlı enerji politikaları sürdürülmektedir.

"Bugün küreselleşme adı altında bizlere ve tüm yoksul uluslara, egemenliklerini yok eden ekonomik, sosyal ve siyasal bir program uygulanıyor. KÜRESELLEŞME adı altında uygulanan politikalar ile, dünya ölçeğinde her türlü mal ve hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engellerin kaldırılarak, uluslararası sermayenin karlı alanlara sınırsız olarak yatırım yapabilme olanağının sağlanması hedeflenmektedir" diyerek bu politikalara karşı çözüm önerilerini sıraladı.

Erol Celepsoy'un konuşmasından sonra kürsüye EMO Başkanı **Kemal Ulusaler** davet edildi. Ulusaler de konuşmasına neden enerjiye bu kadar önem verdiklerini belirterek başladı: "Bugün Marmara Enerji Forumunu gerçekleştiriyoruz ki, Bursa, Kocaeli, Adapazarı, İstanbul ve Trakya olmak üzere Marmara'yı kapsayan bu yereldeki sorunları tartışacak ve çözüm önerilerini masaya yatıracak

ve buradan çıkanları da yine kamuoyuna sunacağımız verimli bir forum olacağını düşündüğüm bu forumun dışında, yine bugün Trabzon'da Doğu Karadeniz ile ilgili bir forum ve başlamış olan ve bugün bitecek olan Samsun'daki bir forumla artık bu hafta bu forumları tamamlamış oluyoruz. Önümüzdeki ay içerisinde de Enerji Sempozyumunu TMMOB adına gerçekleştirmiş olacağız.

"Neden bu kadar enerjiye önem veriyoruz? Aslında sadece Elektrik Mühendisleri Odası ve TMMOB enerjiye önem veren bir kuruluş değil. Enerjiye bütün dünya, içinde bulunduğumuz süreç içerisinde çok büyük önem atfediyor. Neden? Çünkü içinde bulunduğumuz yüzyılı enerjide geçiş yüzyılı olarak değerlendirmenin çok doğru bir şey olduğunu vurgulamak, altını çizmek istiyorum. Gerçekten de bu yüzyıl, enerjide bir geçiş yüzyılı olarak algılanıyor ve değerlendiriliyor. Zira, enerjide kullanılan fosil yakıtların, özellikle petrolün ve doğalgazın içinde bulunduğumuz yüzyılda tükenecek olması, tükenme eğiliminde olması; bunun yerini yeni enerji kaynaklarının alacak olması, bu geçişin sancılı olacağını vurgulamak istiyorum." dedi.

Daha sonra kürsüye çıkan TMMOB Başkanı **Mehmet Soğanacı** ise konuşmasında TMMOB'a bağlı odaların gerçekleştirdiği etkinliklerden, bu etkinlikler içinde enerji konusunun ciddi bir yer tuttuğundan sözetti ve enerjinin uluslararası politikalar açısından önemine işaret etti: "Dünya enerji tüketiminin 2005 - 2030 yılları arasında %50'den fazla artacağı, bu artışın sanayileşmiş ülkelerde %25 civarında olurken, -özellikle Asya, Orta ve Güney Amerika olmak üzere- gelişmekte olan ülkelerde iki kat olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Enerjinin ve elektrik enerjisinin yeterli, güvenilir, tüm toplumsal kesimler için erişilebilir bir şekilde temini ve bunun sürdürülebilir olması ülkelerin öncelikli konuları arasındadır. Bu anlamda enerjinin planlama ve yönetim boyutları önem kazanmaktadır. Özellikle, dünyada sık sık gündeme gelen enerji veya enerji hammaddeleri krizleri, ülkeleri, enerji politikalarını olası krizleri gözeterek planlamaya, kaynak kullanımında dikkatli olmaya ve ekonominin enerjiye olan

[MEF 2007]

bağımlılığını azaltacak önlemleri almaya yönelmiştir. Bu çerçevede, ulusal kaynakların etkin, verimli ve rasyonel kullanımları ülkelerin enerji yönetimleri için hayati önem taşımaktadır.

"Enerji üretimi halen büyük ölçüde petrol, doğalgaz, kömür gibi fosil yakıtlara dayalıdır ve bu durumun yakın gelecekte de süreceği öngörülmektedir. Özellikle petrol ve doğalgazın dünyada belirli bölgelerde yoğunlaşmış olması, bu kaynaklar açısından zengin olan bölgelerin ve buralardaki enerji kaynaklarının kontrolünü son derece önemli hale getirmektedir. ABD'nin bu yöndeki girişimlerini askeri güç kullanarak sürdürdüğü günümüzde enerji arz güvenliği, bir dış politika unsuru ve stratejik öneme sahip bir konu haline gelmiştir."

Açılış konuşmalarının ardından Marmara Enerji Forumu için hazırlanan, elektrik enerjisinin insan yaşamı için önemi ve elektrik enerjisinin ülkemizdeki kısa tarihi içerikli film gösterimine geçildi. Katılımcılar tarafından ilgiyle izlenen

filmin ardından Forumun tek çağrılı bildirisini Okan Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Tolga Yarman** tarafından sunuldu. Yarman'ın sunuşunun konusu; Nükleer Enerji: Dünya ve Türkiye idi.

Açılış gündeminin arkasından öğle yemeğinden sonra 1. Oturum'a geçildi. Başkanlığı Şubemiz Yönetim Kurulu Başkanı Erol Celepsoy'un yaptığı oturumun konusu ENERJİ KAYNAKLARININ BÖLGESEL İNCELENMESİ oldu.

EÜAŞ, MTA, BOTAŞ, ve EMO temsilcilerinin katıldığı oturum sonrasında, ENERJİ SEKTÖRÜNDE DİŞA BAĞIMLILIK konulu panele geçildi. Yöneticiliğini Şubemizden **Gazi İpek**'in yaptığı panelin katılımcıları:

Tacidar Seyhan - CHP Adana Milletvekili
Prof. Dr. Tolga Yarman - Okan Üniversitesi
Reşat Köymen - TOBB Enerji Meclisi Başkanı

Tufan Erdoğan - Petrol Mühendisi

Ünal Erdoğan - Elektrik Y. Mühendisi idi.

Panelin soru-yanıtlar sonrasında bitmesiyle Forumun 1. gün programı tamamlanmış oldu. Aynı günün akşamı, Şubemizin yeni hizmet binasının açılış töreni gerçekleştirildi.

8 Eylül 2007 - 2. Gün

Marmara Enerji Forumu'nun ikinci günü (8 Eylül) ENERJİDE İLETİM ve DAĞITIMIN BÖLGESEL İNCELENMESİ konulu 2. Oturum ile başladı. Başkanlığı EMO Bursa Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Aktuğ** tarafından yapılan 2. Oturuma katılan kurumlar; TEİAŞ, TREDAS, BEDAS, AYEDAŞ, SEDAŞ, UEDAŞ ve EMO idi.

2. Oturumun da tamamlanmasının ardından 3. Oturum'a geçildi. Başkanlığı EMO Kocaeli Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Sözen** tarafından yapılan oturumun konusu ENERJİDE VERİMLİLİK, KALİTE ve TÜKETİCİ HAKLARI idi. Katılımcılar ise, EİEİ, TEDAŞ, OSB, TÜKODER ve EMO temsilcileri oldu.

3. Oturumun da tamamlanmasının ardından 2. Panel konusu olan KÜRESEL İSINMA ve ENERJİ POLİTİKALARI konusu ele alındı. Yöneticiliğini EMO Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı **Nedim Tüzün**'ün yaptığı panele katılanlar:

Prof. Dr. Orhan Şen - İstanbul Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Tanay Sıdkı Uyar - Marmara Üniversitesi Enerji Ana Bilim Dalı Başkanı

Ömer Madra - Açık Radyo Yayın Yönetmeni ve Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi

Yunus Arıkan - REC Türkiye İklim Değişikliği Proje Yön.

Cengiz Göltaş - EMO Yönetim Kurulu Yazman Üyesi.

Forum programı 2. günün akşamı Boğaz'da yapılan tekne turu ile son buldu. Tekne turu içinde 2006-2007 öğretim yılı Proje Yarışması'nda ödül alanların plaket ve sertifikaları dağıtıldı. Yakın bir zamanda Sonuç Bildirgesi yayınlanacak olan Marmara Enerji Forumu'na sunulan bildiriler ve paneller bir yayın halinde kamuoyuna ve üyelerimize sunulacaktır.

MARMARA ENERJİ FORUMU'NDAN İZLENİMLER

TMMOB, Elektrik Mühendisleri Odası, Bursa, İstanbul ve Kocaeli Şubelerince düzenlenen; sekreteryasını EMO İstanbul Şubesi'nin yaptığı Marmara Enerji Forumu (MEF-2007) boyunca 9 katılımcı sözlü sunum, 21 katılımcı poster sunum yaptı. Prof. Dr. Tolga YARMAN "Nükleer Enerji: Dünya ve Türkiye" başlıklı bir çağrılı bildiri sundu. Her oturum, ortalama 80-90 kişilik izleyici katılımıyla gerçekleştirildi.

6

Öncelikle Marmara Enerji Forumu'nda gerçekleştirilen bir ilke değinmek istiyoruz. 2 gün boyunca Forumun bütün oturum ve panelleri internetten canlı olarak yayınlanmıştır. Forum süresince 880 bağlantı ve 88 saat izlenme oranı gerçekleşti. Böylelikle forum, kişi başına ortalama 36 dakika izlendi. Video kayıtlar, <http://mef.emo.org.tr> adresinden halen izlenebilir durumda yayınlanmaktadır.

3 oturum ve 2 panelle gerçekleştirilen Forum, konuyla ilgili tarafların tartıştığı bir platform oldu. Marmara Bölgesi'nin elektrik enerjisi sorunlarını, ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte tartışarak, tespit etmeyi ve ortaya çıkan çözüm önerilerinin bölgemize ışık tutmasını amaçlayan Forum, bu amacına ulaştı.

Bugün bütün dünyada, fosil yakıtların azalmasına paralel olarak artan oranda enerji darboğazını aşmak için çabalar ve savaşlar verilmektedir. Ülkeler işgal edilmekte, büyük enerji kaynakları etrafında emperyalist "güvenlik çemberleri" oluşturulmaktadır. Enerji kaynaklarının yetersizliği ve enerjinin en büyük silah olması, ülkelerin ekonomik, siyasal ve kültürel bağımsızlıklarını; ve "kendi kaderlerini tayin edebilme" becerilerini yok etmektedir. Bu gerçek ülkemiz açısından da farklı olmamaktadır. Enerji

alanında ülkemiz kendi bağımsız ve nesnel kararlarını verebilme becerisine sahip olmadığı gibi, böyle bir niyeti kararlı olarak göstermemektedir. "Enerji" dendiği andan itibaren bütün söz ve kararlar uluslararası enerji tekellerinin inisiyatifi altındadır. Uluslararası anlaşmalar, tahkim, özelleştirme, vb. çabalar bu inisiyatifin birer parçası durumundadır.

Forumumuza katılan ve sunum yapan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin anlatımları bu gerçeğin somut ifadeleri oldu.

OSOS

İlk oturum olarak **Enerji Kaynaklarının Bölgesel İncelenmesi** konu başlığı seçilmişti. Bu ana başlığın altında ise, kömür, doğalgaz, petrol gibi fosil yakıtlar; rüzgar, güneş, jeotermal, su gibi yenilenebilir enerji kaynaklar incelendi. Bunların yanında, bölgesel elektrik enerjisinin üretimi, rezervlerden yararlanma oranları ve enerjide kaynak sorunları, bu oturumun alt başlıkları oldular.

Başkanlığını Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı **Erol CELEPSOY**'un yaptığı 1. Oturuma, Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden (EÜAŞ) **Mehmet BULUT**, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nden (MTA) **İlker ŞENGÜLER** ve **Hayrullah DAĞISTAN**, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.'den (BOTAŞ) **İsmail Kürşat ÇOBANOĞLU** katıldılar.

Bu oturum, bölgemizin enerji açısından önemini bir kere daha vurguladı. Marmara Bölgesi'nin Türkiye'nin kalbi olduğunu gösterdi. 2000 yılı nüfus sayımına göre Marmara Bölgesi'ndeki yıllık nüfus artış hızı binde 26.6'dır.

Kilometrekareye düşen insan sayısı ise 250'dir. Bu bölge toplam sanayi gelirinin 1/3'ünü, ulaşım ve ticaret gelirinin ¼'ünü karşılamaktadır. Milli gelire katkısı ise, toplam gelirin 1/5'ini geçmektedir.

Konuşmalardan ortaya çıkan sonuç; bölgedeki enerji planlaması ve yatırımları; bölgenin ülke ekonomisindeki yeri, nüfusu ve nüfus artış hızı, sanayi yatırımları ve sanayi bölgelerinin gelişimi göz önüne alındığında, enerji açısından büyük taleplerin olduğudur. Marmara Bölgesi'nin enerji kaynakları, üretim birimleri, enerji yoğunlukları, sanayi ve nüfus durumu ile bu bölgenin enerji üretim ve tüketim miktarları karşılaştırılarak bölgedeki birincil enerji kaynaklarının durumları tablolar halinde açık olarak ortaya konmuştur. Marmara Bölgesi ülkemizin sanayisinin dolayısıyla nüfusunun en yoğun olduğu bölge olarak ülke elektrik enerjisinin yaklaşık 1/3'ünü tüketmektedir.

7 Eylül günü yapılan **Enerji Sektöründe Dışa Bağımlılık** konulu panel ise, enerjide ortaya çıkan bağımlılığın sonuçlarının ve gelecekte neler olabileceğinin gözler önüne serilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Panel başkanlığını **Gazi İPEK**'in yaptığı bu bölümde: Okan Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Tolga YARMAN**, CHP Adana Milletvekili **Tacidar SEYHAN**, TOBB Enerji Meclisi Başkanı **Reşat KÖYMEN**, Petrol Mühendisi **Tufan ERDOĞAN**, Elektrik Yüksek Mühendisi **Ünal ERDOĞAN** katılımcı

olarak yer aldılar.

Çıkan sonuçlar içinde özellikle, doğazgazın toplam elektrik üretimindeki payının %54'lere ulaşması enerji alanındaki dışa bağımlılığın korkunç fotoğrafını ortaya koyuyordu. Panelistlerin çoğunun kaygısı, bu gidişin dönülemez noktaya ulaşmaya başlamasıydı. Özellikle, ülkemizdeki dışa bağımlılığın kölelikle eşdeğer noktalara ulaştığının altının çizilmesi dikkate değer bir vurgulamaydı.

"Enerji dediğim gibi, bir altyapı hizmetidir. Elektrik, kendi başına bir anlam ifade etmez. Hele petrol, kendi başına hiçbir şey ifade etmez. Petrolün yer altından çıkartılıp, dağıtılmasıdır rant olayı. Artık hiçbir ülke, "benim rezervim şu olsun, bu olsun" demiyor. Petrole sahip olmak hiç önemli değil. Petrolü çıkartıp pazara ulaştırabiliyorsanız, bu hizmeti yapabiliyorsanız rant burada. Yeraltındaki petrolün bir değeri, kıymeti yok. Dolayısıyla böyle bir altyapı hizmetini özelleştirmek, özelleştirirken çokuluslu şirketler aracılığıyla tekelleştirmek, çok üzücü, çok acı sonuçlara yol açabilecek olaylar. Bu şuna benziyor: Evinizdeki tuvaleti başkası işletiyor, siz evde oturuyorsunuz. Altyapı hizmeti özelleşir mi? Ama bizde en başta enerji özelleştiriliyor. Çünkü bu özelleştirmelerde inanılmaz rant var. Enerji hizmeti, enerji üretimi bundan dolayı gelecek hizmet, inanılmaz büyük

rantlar getiren şey." (Tufan ERDOĞAN-Petrol Mühendisi). CHP Adana Milletvekili Tacidar SEYHAN ise enerji politikaları üzerine konuşmasında aşağıdaki gerçeklere değindi:

"Nükleer Kanunu'nun Meclis'te olmasında elbette Tolga'nın da, Tufan'ın da, bütün arkadaşlarımızın da kendileri ile ilgili kanunlarda, muhalif potansiyelin yaratılması konusunda çok ciddi katkıları var. Ama biz de hakkını vermek lazım, doğru duruş gösterdik, doğru savunduk bu işi, doğru karşı çıktık; Cumhurbaşkanlığına giderken Meclis komisyon görüşmelerinde. Orada bir şeyi de düzeltmek istiyorum. Bu Petrol Kanunu'nda, yüzde 50'nin il özel idarelerine bırakılması vardı, bu daha çok Osman Baydemir'in istediği idi, yerel idareleri güçlendirmek için, onu kanundan çıkardılar, bilgi olsun diye söylüyorum. Elbette orada bir soygun var. Oradaki soygunu şöyle değerlendirmek lazım, bir de şu çerçeveye hepimiz kendimizi koyalım: Dışa

bağımlılık derken, dışardan aldığınız olarak bakmayın. Petrol Kanunu'na şu şekilde bakın: Bizim ülkemizde maden de var, ama en önemli alüminyum, demir-çelik, bunun dışında bakırda da var, en önemlisi madenlerde yabancı şirketler Türkiye'de hâkim piyasa oluşturuyor, fiyatı da onlar belirliyor. Biz bu işletmelerin hepsini kaybettik. Yani Türkiye'de finans piyasasında işlem görüp, üretim yapan yabancı şirketlerin varlığını, milli bir yatırım politikası diye belirleyemezsiniz. Yarın-bir gün satış politikalarını değiştirdiğinizde siz o zaman milli sermayenin ne demek olduğunu anlarsınız. Petrolde de öyle, yüzde 100'ünü ihraç edebildik, çıkıyordu, bu kanunla hepsini ihraç edecektik. Bir yabancı şirket BP, Türkiye'den çıkan petrolün yüzde 100'ünü ihraç edebilecekse, bunun benim için milli olduğunu söylemek mümkün mü? Ulusal petrol rezervi demek mümkün mü? Yarın-bir gün bağlantı yapıp, onu boru hattıyla veya gemilerle 10 yıllığına başka ülkeye aktardığınızda, doğalgazı aktardığınızda siz kriz anında ona el koyuyorum diyebilecek misiniz? Tahkim diye bir şey var, hayır diyemeyeceksiniz. Ona da dikkat etmek lazım. Yani dışa bağımlılık, sermaye yapılanmasından, ithal edilen ürüne kadar doğru değerlendirilmelidir.

İkinci gün ilk oturumda (2. Oturum); **Enerjide İletimin ve Dağıtımın Bölgesel İncelenmesi** ana başlığı altında bölgemizdeki iletim ve dağıtımın son durumu ele alındı. Katılımın yoğun olması nedeniyle bu oturum ikiye bölünerek gerçekleştirildi. EMO Bursa Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal AKTUĞ'**un başkanlığındaki

ilk oturuma, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. (BEDAŞ) Genel Müdürlüğü'nden Genel Müdür Yardımcısı **Lokman ÖZTÜRK**, Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden (SEDAŞ) **Gökmen Hasan ÇEBİ**, Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden (UEDAŞ) **Fatih BALPETEK** katıldı.

Oturum katılımcılarının dağılımından da görülebileceği gibi, üretimdeki çok başlılık dağıtımda da kendini göstermiş ve 5 dağıtım şirketi bölgemizde faaliyette bulunmaya başlamıştır. BEDAŞ rakamlarına göre, 1997'de 2519 olan personel sayısı, 2006 yılında 1864'e düşmüştür. Oysa, aynı dönemde abone sayısının %40 arttığı

düşünülürse verilen hizmetin kalitesinin de düştüğünü tahmin etmek kimse için şaşırtıcı olmayacaktır. Bunun yanında, personel kalitesinin düştüğünü, hizmetin sadece karı düşünen özel şirketlere devredildiğini göz önünde de bulundurmak gerektiği bu oturumda ortaya çıkan başka bir gerçek olmuştur.

Başta İstanbul olmak üzere, dağıtım sisteminin hiçbir çıkar gözetmeden planlı kentleşmeye ve ihtiyaca uygun olarak ele alınması, düzenlenmesi; trafo bakımlarının sağlıklı ve düzenli yapılmasının hayati önemde olduğu unutulmamalıdır.

Dağıtım işletmelerinin sunumlarında yer alan her zamanki gibi yüksek kayıp-kaçak oranlarındaki düşüşler bu oturumun dikkat çekici bir yönünü oluşturmaktadır. Dağıtım şirketleri bu "düşüşleri" övünç kaynağı olarak görmekte ve göstermek istemektedirler. Oysa rakamların güvenilirliği tartışmalıdır. Örneğin BEDAŞ'ın 2006 yılı için verdiği kayıp-kaçak oranları incelendiğinde; Ekim 2006'daki kayıp-kaçak oranı %6.83 iken Kasım ayında hızlı bir artışla %21.41'e yükselmiş, bir sonraki ayda (Aralık 2006) %12.43'e düşmüştür. Bu üç ay içinde neler olmuş da oran önce düşük iken, sonra yükselmiş, akabinde de yine düşmüştür. Böylesine inişli çıkışlı rakamların var olduğu bir durumda kayıp-kaçak oranının "düşüğünü" söylemek çok güvenilir bir iddia gibi görünmemektedir. Kaldı ki, bu rakamlar kabul edilse dahi, Marmara Bölgesi'ndeki kayıp-kaçak oranının %15.1'lik bir oranla kabul edilemez değerde olduğu görülmektedir.

2. Oturumun ikinci bölümünde, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'den (TEİAŞ) Piyasa Mali Uzlaştırma Kurum Daire Başkanı **Nezir AY**, TEİAŞ'dan **Metin GÖKGÖZ**, Trakya Yük Tevzi'den Erol TÜRKSEN, Adapazarı Yük Tevzi'den **İbrahim BAL** ve EMO'dan **Olgun SAKARYA** yer aldılar.

Bu bölümde, üretim, iletim, dağıtım ve pazar (tüketici) faaliyetlerinin serbestleştirildiği elektrik piyasasında; piyasa faaliyetlerinin çok sayıda farklı şirket tarafından yürütülmesi, her şirketin, sorumluluklarının ve ekonomik önceliklerinin farklı olması, gerektiğinde sistem işletmesi ve kamu hizmeti anlayışının göz ardı edilebilmesi, piyasa içindeki faaliyetlerde sağlıklı bir koordinasyonun

sağlanamaması gibi hallerde sorunlarla karşılaşılmasının her zaman mümkün olduğu açıkça ortaya çıkarmıştır. 1 Temmuz krizi bu durumun tipik bir göstergesidir.

"1 Temmuz kesintisine ilişkin de bir şey söylemek istiyorum. O zaman da, hatırlarsınız, işin günah keçisi TEİAŞ oldu. Hak ediyor muydu? Bana göre hak etmiyordu. Oysa, Nezir Bey biraz açıklamaya çalıştı, ardışık birkaç arızanın sonucunda, her ne kadar sistem toparlanma aşamasına geldiyse de, 22:00'deki tarife değişikliği, üretim şirketlerinin servisten çıkması o günün şartlarını oluşturdu. Ha, birilerine bu kâr olarak döndü, birilerine de zarar olarak. 1 Ağustos'tan sonra. Şimdi, öyle bir şey olması mümkün değil, diyor Nezir Bey ama, bakın ben size bir rakam vereyim. TEDAŞ Genel Müdürlüğü bütün 20 şirketin 2006 yılında satın aldığı elektrik talebi 120 milyar kW/saat. Bunun aylara paylaşımı ortalama 10 milyar kW/saat. 10 milyar kW/saat elektriğin % 10'unu Dengeleme Uzlaştırma Yönetmeliği (DUY) kapsamında alırsa TEDAŞ'ın zararı yaklaşık 300 – 350 trilyon. Bu benim kişisel hesabım. % 5'ini alırsa, bunun yarısı. Bir tarafta kamu var, bir tarafta özel var. Tabii ki özel sektör yaptığı hizmetin karşılığını alacak, ama sonuçta dağıtım şirketlerinin özelleştirildiğini düşünün, bu para tarifeler yoluyla yine bizlere yansıyor. Sistem bunu getiriyor. Bakmayın, zam yapılmadı, ücretlere yansımada, o da siyasi bir tercih tabii". (EMO- Olgun SAKARYA).

OSOS

Son oturumda ise (3. Oturum); **Enerjide Verimlilik ve Tüketici Hakları** başlığı altında, Enerji Kullanımı ve Verimlilik, Şebeke İşletmeciliği, Enerji Verimliliği Kanunu, Enerji Verimliliğinde Tüketiciyi Bilinçlendirme alt başlıkları ele alındı.

Başkanlığını EMO Kocaeli Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet SÖZEN'in yaptığı oturuma; Elektrik

İşleri Etüt İdaresi Başkanlığı'ndan (EİEİ) Erdal ÇALIKOĞLU, TEDAŞ'dan Genel Müdür yardımcısı Lokman ÖZTÜRK, Dudullu Organize Sanayi Bölgesi Müdürü Murat FIRAT, Tüketicuyu Koruma Derneği (TÜKODER) Başkanı Avukat Ali ER ve EMO Enerji Koordinasyonu Başkanı Necati İPEK katıldı.

Bu bölümde, enerji verimliliğinin öneminin ortaya konulması ve Enerji Verimliliği Yasası'nın uygulanması gerekliliği, uygulamaya yönelik alt yönetmelik çalışmalarına hız verilip odamızın bu işin içerisinde filen bulunması gerekliliği, enerjinin etkin kullanımının yeni bir enerji kaynağı olarak değerlendirilmesi, enerjinin etkin kullanılmasının artırılması ile ulusal kazancımızın artacağı, dışa bağımlılığın azalacağı belirlenmiştir. Bu bağımlık azalmadığı, arz güvenliği sağlanmadığı noktada pahalı ama ulaşılabildiği zor bir enerji tüketimiyle karşılaşmaktadır.

"(...) Enerjinin erişilebilir olması açısından bize sunulan enerjinin pahalılığının altında yatan temel nedenlerden birisi belki üretimdeki güçlükler ya da ithalat girdilerimizin fazlalığı olabilir, fakat esas nedeninin bu enerjide devletin uyguladığı yüksek tüketim vergilerinin payının çok daha fazla olduğunu düşünüyoruz. Öyle ki, bizim bütçe gelirlerimizin % 77'si bugün tüketim vergilerinden toparlanmakta. Bu bizim büyük anlı şanlı şirketlerimiz ya da kurumlar vergisi, gelir vergisi mükelleflerinin ödediği vergiler, tüketim vergilerinin yanında devde kulak kalmaktadır. Bu anlamda da siyasi iktidarların, yani bizleri yönetenlerin yıllardan beri enerji

konusunda olduğu gibi, ya da diğer mal ve hizmetlerde olduğu gibi, beceriksiz ekonomik politikalarının faturasını gene biz tüketiciler çekiyoruz. Bunun sonucunda da ülkemizdeki tüketim vergilerinin bütçe gelirin % 77'si gibi rakamlara ulaşmasına yol açtılar. Bunun ceremesini de gene biz tüketiciler ödemek zorunda kalıyoruz" (TÜKODER-Ali ER).